

ת"פ 18633/06/13 - מדינת ישראל- רשות המיסים, מע"מ ת"א 3 נגד מאיר ברזילי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו
ת"פ 18633-06-13 מדינת ישראל נ' ברזילי

בפני כב' השופט ד"ר שאול אבינור

המאשימה	מדינת ישראל- רשות המיסים מע"מ ת"א 3 ע"י ב"כ עו"ד ורדה שפין-גרוס
נגד הנאשם	מאיר ברזילי ע"י ב"כ עו"ד שמואל פז

גזר דין

א. רקע כללי:

1. הנאשם הורשע, על יסוד הודאתו בעובדות כתב אישום, בשתי עבירות של מסירת דוחות הכוללים ידיעות לא נכונות בלא הסבר סביר, לפי הוראות סעיף 117(א)(3) לחוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975 (להלן - חוק מע"מ); ובשתי עבירות של הוצאת חשבוניות מס בלא לשלם במועד את המס הכלול בהן, לפי הוראות סעיף 117(א)(14) לחוק מע"מ.
2. על פי עובדות כתב האישום, על נספחיו, בתקופה הרלוואנטית לכתב האישום עסק הנאשם בעבודות חשמל כ"עוסק מורשה" לפי הוראות חוק מע"מ. חרף זאת, בשנת 2005 לא המציא הנאשם ספר תקבולים ותשלומים, בשנת 2006 לא רשם הכנסות והוצאות בספר תקבולים ותשלומים, ובשנים 2007-2009 לא ניהל ספר תקבולים ותשלומים. בנוסף, הנאשם לא שמר על חשבוניות מס שהוציא למעט בשנת 2007.
3. השוואה שנערכה, בהיעדר ספרי הנהלת חשבונות כדן, בין חשבוניות מס שהוציא הנאשם לבין הדיווח החודשי למע"מ, העלתה כי הנאשם לא דיווח על מלוא הכנסותיו. על פי השוואה האמורה, בשנים 2006, 2008 ו-2009, לא שילם הנאשם מע"מ לפחות בסכום של 19,325 ₪, ובשנת 2007 לפחות בסכום של 12,331 ₪.
4. בנוסף, כך על פי עובדות כתב האישום, בחודש נובמבר 2009 הוציא הנאשם שתי חשבוניות, אך לא דיווח עליהן למע"מ ולא שילם את המס הגלום בהן בסך 3,233 ₪. כמו כן, בשנת 2006 קיזז הנאשם בקיזוז יתר מס תשומות בסך של 10,084 ₪, ובשנת 2007 - בסך של 7,923 ₪.
5. בעשותו את כל המעשים, המפורטים לעיל, הגיש הנאשם דוחות תקופתיים למע"מ הכוללים

ידיעות לא נכונות והוציא חשבוניות מס בלא לשלם את המס הכלול בהן, כאשר הפרש המע"מ לתשלום שצוין בכתב האישום הוא 52,897 ₪. יש להעיר, כפי שעלה במהלך הטיעונים לעונש לפניי, כי אין בין הצדדים מחלוקת שחובו של הנאשם למע"מ, כיום, הינו בסך של 94,591 ₪ בקרן המס (ר' גם נ/4).

6. הנאשם הודה, כאמור, בעובדות כתב האישום ועל יסוד הודאתו הורשע בעבירות הנ"ל. הדיון נדחה מספר פעמים על מנת לאפשר לנאשם להסיר את המחדלים ולהגיע להסדר תשלומים עם רשויות המס. ואולם, הדברים לא נעשו, למעט תשלום אחד בסך של 1,500 ₪ על חשבון החוב (ר' נ/6).

ב. הראיות לקביעת העונש ועיקר טיעוני ב"כ הצדדים:

7. המאשימה לא הגישה ראיות לקביעת העונש. באשר למתחם העונש ההולם עתרה ב"כ המאשימה למתחם עונש הולם אחד, כלהלן: ברכיב המאסר בפועל, בין 4 חודשי מאסר בפועל לבין 8 חודשי מאסר בפועל; ברכיב המאסר על תנאי, בין חודשיים מאסר על תנאי לבין 8 חודשי מאסר על תנאי; וברכיב הקנס, בין קנס בשיעור של 1,000 ₪ לבין קנס בשיעור של 29,200 ₪.

8. לעניין קביעת מתחם העונש ההולם הדגישה ב"כ המאשימה את הערכים החברתיים, אשר נפגעו כתוצאה מביצוע העבירות בהן הורשע הנאשם, והם ההגנה על הקופה הציבורית וההגנה על שוויון הנשיאה בנטל המס. לשיטתה, הצורך בניהול ספרי חשבונות עומד ביסוד דיני המיסים, על מנת לאפשר שקיפות מלאה, ומכאן הפגיעות האמורות, שמקורן באי ניהול ספרי חשבונות, ואשר יש בהן כדי להשליך על המשק ועל הכלכלה.

9. ב"כ המאשימה הודתה, בהגינותה, כי הסכומים נשוא כתב האישום אינם גבוהים. יחד עם זאת, כך לשיטתה, החומרה במקרה דנא נובעת מריבוי העבירות ומתמשכותן על פני תקופה של מספר שנים, כאשר הנאשם אף לא טרח להסיר את מחדליו ולשלם את חובו למדינה.

10. ב"כ הנאשם עתר מצידו להקלה בדינו של הנאשם, שהינו לדבריו אדם נורמטיבי, חשמלאי שפתח עסק וניסה לחסוך בהוצאות בכך שלא העסיק רואה חשבון או מנהל חשבונות, וכך, בסופו של יום, גרם לעצמו לנזק עצום. לטענת ב"כ הנאשם, מאז שהוגש כתב האישום שכר הנאשם אנשי מקצוע ומאותה העת ספריו מנוהלים כדיון.

11. ב"כ הנאשם הדגיש את נסיבותיו האישיות הקשות של הנאשם, שבשנים האחרונות ניחתו עליו מכות גורל קשות, בזו אחר זו, ובהקשר זה הגיש מספר ראיות. הנאשם, יליד שנת 1949, היה מעורב בשנת 2010 בתאונת דרכים קשה, אשר נגרמה בשל אובדן הכרה, כנראה בעקבות התקפת לב (ר' התעודות הרפואיות נ/1 ונ/2). באותה תאונה נפל הנאשם עם רכבו לתהום בעומק 10 מ' ונפגע באופן שלא אפשר לו לעבוד במשך מספר חודשים. הוא איבד את לקוחותיו והישגיו בעסק ירדו לטמיון.

12. הנאשם נפגע שוב, לאחרונה, כאשר במהלך חודש מאי ש"ז נפל מסולם ונגרמו לו שברים בצלעות. שוב הושבת הנאשם מעבודה והלך והתדרדר מדחי אל דחי. הלכה למעשה נותר הנאשם בחוסר כל, כאשר כיום הכנסותיו הינן בשיעור הדומה לשכר המינימום במשק. בהקשר זה הוסיף ב"כ הנאשם ותיאר את המשברים האישיים הקשים שעברו על הנאשם, שאף הם פגעו בו כלכלית. הנאשם התגרש מאשתו ונדרש לשלם מזונות לשלושת ילדיהם המשותפים. הנאשם התחתן בשנית, אך למרבה הצער גם נישואין אלה עלו על שרטון.

13. ב"כ הנאשם הוסיף וטען כי הנאשם, מתחילת החקירה, הודה בחובו למע"מ ולא ניסה להשתמט. זאת ועוד: כבר בשנת 2010 פנה הנאשם למע"מ, ציין את בעיותיו ואת קשייו וביקש לשלם את חובו תוך פריסתו (ר' המכתב נ/3, בו מפרט הנאשם את מחלותיו, את מצבו הכלכלי החמור ואת הקשיים בהם הוא נתקל בהשגת עבודות עקב גילו). ואולם, שלטונות המס לא שעו לבקשות הנאשם, אשר מבחינה כלכלית פשוט לא יכול היה לשלם את החוב בעודו מאושפז בבית חולים, מרותק למיטה ומנוע מלהתפרנס.
14. בנסיבות האמורות חובו של הנאשם למע"מ צמח ותפח, ולמעשה הכפיל עצמו. חרף זאת עשה הנאשם כל מאמץ על מנת לשלם את החוב. הנאשם אף שילם תשלום אחד, על סך 1,500 ₪, בחודש יוני האחרון (ר' נ/6), והתכוון להמשיך ולשלם. דא עקא, שבאותה העת פרצו האירועים בעזה (מבצע צוק איתן) והנאשם שוב נקלע למצב כלכלי חמור, שכן עקב הקשיים הכלכליים בעטיו של המבצע לקבלנים לא היה כסף והנאשם לא קיבל מהם שכר בעבור עבודות שביצע.
15. הסניגור ביקש אפוא להקל עם הנאשם: לזקוף לזכותו את ההודאה ואת נטילת האחריות, את עברו הנורמטיבי והנקי לחלוטין וכן את נסיבותיו הכלכליות, הבריאותיות והאישיות הקשות. ב"כ הנאשם עתר שלא להחמיר עם הנאשם מעבר לענישה של מאסר בפועל בדרך של עבודות שירות.
16. הנאשם, בדברו האחרון לעונש, ביקש שבית המשפט יקל עמו. לדבריו, בנו עומד לחגוג בר מצווה ומפאת מצבו הכלכלי אין לו אפשרות לקיים אירוע. הנאשם חזר וציין כי אם העונש יהיה במאסר או בעבודות שירות, הדבר יימנע ממנו להמשיך ולעבוד, ואף ביקש כי בית המשפט יורה על פרישת חובו למע"מ לתשלומים שהנאשם יוכל לעמוד בהם.

ג. קביעת מתחם העונש ההולם:

17. בעת גזירת עונשו של נאשם על בית המשפט לקבוע, תחילה, את מתחם העונש ההולם לעבירות אותן ביצע הנאשם, ולאחר מכן לגזור את עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם; והכל כאמור בהוראות סעיף 40 לחוק העונשין. קביעת מתחם העונש ההולם תיעשה בהתאם לעיקרון המנחה בענישה - הוא עקרון ההלימה - תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירות ובמידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות כמפורט בהוראות סעיף 40 לחוק העונשין.
18. בביצוען של עבירות מס יש כדי לפגוע בשני ערכים חברתיים חשובים:
- האחד**, ההגנה על הקופה הציבורית שבאוצר המדינה. כספי המיסים אינם כספיו של מי שנדרש לשלם, אלא הם כספים השייכים לציבור. באי תשלומם של מיסים יש אפוא משום פגיעה באוצר המדינה וגזל כספו של הציבור.
- השני**, ההגנה על שוויון הנשיאה בנטל המס. אדם או תאגיד המתחמקים ומשתמטים מתשלומם של מיסים פוגעים בשוויון הנשיאה בנטל המס בין כלל תושבי המדינה, בכך שהם משפרים את מצבם הכלכלי בהשוואה לאלה שעומדים בחובותיהם לחברה ומשלמים את מסיהם כדת וכדין. בנוסף, משתמטים כאמור גורמים להקטנת הקופה הציבורית באופן שעלול ליצור אילוץ להעלאת מיסים, אשר תשוב ותכביד עוד על ציבור משלמי המיסים.

19. עוד יש לציין, בהקשר לפגיעה בערכים החברתיים, כי בעבירות מע"מ קיים ממד חומרה נוסף כאשר מדובר במצב דברים - כבעניינו - בו עוסק מוציא חשבונית, גובה את המע"מ הכלול בה מלקוחותיו, אך לא מדווח על הוצאת החשבונית לרשויות המע"מ ולא מעביר לאוצר המדינה את המס הכלול בה.
20. על פי הדין, העוסק אינו רשאי לגבות מהלקוח את המע"מ, המופיע בחשבונית, אלא בעבור אוצר המדינה. בגביית המע"מ מהלקוח פועל אפוא העוסק כשלוחו וכנאמנו של אוצר המדינה. מכאן, שכאשר העוסק אינו מעביר לאוצר המדינה את כספי המע"מ שגבה בעבורו, הוא לא רק שולח יד וגוזל כספים שאינם שלו אלא גם, בד בבד, מפר את חובות הנאמנות המוטלות עליו כעוסק מורשה.
21. הנה כי כן, כפי שגם נפסק לא אחת, עבירות המיסים שבביצוען הורשע הנאשם הינן עבירות חמורות. פגיעתן של עבירות אלה בחברה רעה ומהותית, ועל כן יש צורך להשית בגינן ענישה מרתיעה, הן בעונשי מאסר בפועל והן בקנסות כספיים. יש להדגיש כי הפסיקה חזרה וקבעה שהענישה בכגון דא צריכה להיות מרתיעה. על כן, ככלל, על הענישה לכלול רכיב של מאסר בפועל ממש ורק כחריג ניתן לגזור עונש של מאסר בפועל שניתן לרצותו בדרך של עבירות שירות, או עונש של מאסר מותנה.
22. באשר לרכיב הכספי של הענישה לא למותר להוסיף ולציין - על רקע בקשות הנאשם בבית המשפט בקשר לחובו למע"מ - כי אין בהשתת עונשים במסגרת ההליך הפלילי, לרבות בדרך של ענישה כספית, כדי לפטור את הנאשם מחובותיו על פי הדין ועל כן על הנאשם לשלם את מלוא חובו למע"מ ללא קשר לתשלום הקנס שמוטל עליו (ר' גם בהוראות סעיף 123 לחוק מע"מ).
23. יחד עם זאת, שיקול מרכזי בקביעת עונשו של נאשם, שהורשע בביצוען של עבירות מס, הינו שיעור סכום המס אותו נמנע מלשלם. בעניינו, הצדדים אינם חלוקים כי מדובר בסכום נמוך יחסית, ופשיטא כי יש לזקוף זאת לכף קולא בעת קביעת מתחם העונש ההולם. בנסיבות אלה, תוך התחשבות במספר העבירות ובסוגיהן, כמו גם בהתמשכות ביצוען על פני תקופה של כארבע שנים, כעיקרון מקובלת עלי עמדת ב"כ המאשימה לקביעת מתחם עונש הולם אחד, בגבולות כפי טיעוניה.
24. אני קובע אפוא כי מתחם העונש ההולם במקרה דנא, ברכיב המאסר בפועל, הוא בין ארבעה חודשי מאסר בפועל (שניתן לרצותם בעבודות שירות) לבין שמונה חודשי מאסר בפועל; ומתחם העונש ההולם, ברכיב הענישה הכלכלית, הוא בין קנס בשיעור של כמה אלפי ₪ לבין קנס בשיעור של כמה עשרות אלפי ₪.

ד. גזירת עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם:

25. בהתאם להוראות סעיף 40א לחוק העונשין על בית המשפט לגזור את עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם - למעט במקרים חריגים בהם הוא רשאי לחרוג ממתחם זה, שאין עניינם לכאן - תוך התחשבות בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות כמפורט בהוראות הסעיף האמור.
26. כאמור, במקרה דנא, ובהתאם לטיעוני הצדדים, קבעתי מתחם עונש הולם אחד. יחד עם זאת, אין בכך כדי לגרוע מהחומרה הנובעת מריבוי העבירות שביצע הנאשם, ביצוען החוזר והנשנה על פני ארבע שנות מס, וכן הגיוון בעבירות. כאמור, אין מדובר רק בהגשת דוחות הכוללים ידיעות לא נכונות אלא גם בהוצאת חשבוניות הכוללות מע"מ ללקוחות, תוך אי דיווח על החשבוניות ואי תשלום סכומי המס הכלולים בהם, על החומרה הנוספת הנובעת מכך. עוד יש ליתן משקל, בהקשר זה, שהמחדלים

לא הוסרו. אכן, אין מחלוקת כי הנאשם שילם לאחרונה למע"מ סכום של 1,500 ₪, אך מדובר בסכום פעוט, המהווה חלק זעיר מסך חובו הבלתי משולם של הנאשם למע"מ.

27. באשר לנסיבות הרלוואנטיות לקולא, יש להתחשב בהודאתו של הנאשם בעובדות כתב האישום ונטילת האחריות המשתמעת ממנה. בנוסף, יש להתחשב בנסיבותיו האישיות הקשות של הנאשם. הנאשם אינו אדם צעיר (יליד 1949), הוא נטול כל הסתבכות פלילית קודמת והגורל המר עמו. הנאשם לקה בשנים האחרונות בבריאותו ועבר משברים קשים הן במישור הבריאותי והן במישור החיים האישיים. אין ספק, כי הטלת ענישה ממשית עליו תפגע גם בו וגם בבני משפחתו.

28. בסופו של דבר, שקלולם של כל הנתונים והשיקולים הנ"ל מביא למסקנה כי יש לגזור את דינו של הנאשם, ברכיב המאסר בפועל, באמצע מתחם העונש ההולם, דהיינו לשישה חודשי מאסר בפועל, אם כי יש לאפשר לו לרצות עונש זה בדרך של עבודות שירות. במישור הקנס יש מקום להתחשב במצבו הכלכלי הקשה של הנאשם, כפי שפורט לעיל, ולגזור את הקנס על הצד הנמוך.

29. אשר על כן ולאור כל המקובץ לעיל אני גוזר בזה על הנאשם את העונשים הבאים:

(א) 6 חודשי מאסר לריצוי בפועל. המאסר ירוצה בדרך של עבודות שירות, כאמור בחוות דעתו של הממונה על עבודות השירות מיום 18.11.14, החל ביום 12.1.15. הנאשם נדרש אפוא להתייצב, ביום 12.1.15 בשעה 08:00, במשרדי הממונה על עבודות השירות במפקדת מחוז מרכז של שירות בתי הסוהר, ברמלה, בהתאם לפרטים המופיעים בחוות הדעת האמורה.

(ב) מאסר על תנאי למשך 6 חודשים, אותו לא יישא הנאשם אלא אם כן יעבור, תוך שלוש שנים מהיום, עבירה לפי הוראות חוק מע"מ.

(ג) קנס בסך של 5,000 ₪ או 50 ימי מאסר תמורתו.

הקנס ישולם בעשרה תשלומים חודשיים, שווים ורצופים, החל מיום 1.7.15 ובכל ראשון לחודש שלאחריו.

היה והנאשם לא ישלם את אחד התשלומים במועד תועמד כל יתרת הקנס לפירעון מידי.

המזכירות תעביר העתק גזר דין זה לממונה על עבודות השירות בשירות בתי הסוהר.

זכות ערעור בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, יום שני ב' כסלו תשע"ה, 24 נובמבר 2014, במעמד הצדדים.